

χῆ δέσον οἰόν τε διά τῆς γραφῆς πρὸς τὸν πραγματικὸν φθόγγον προσεγγίσαι. Da nun die Al'tgriechen keine Rücksicht auf eine vorausgehende höher gebildete Sprache zu nehmen hatten, so müssen sie ursprünglich mit der Schrift dem wirklichen Laute so nahe als möglich zu kommen gedacht haben.

«Τύτερον τοῦ χρόνου προιόντος ή μὲν γλῶσσα εὐρύτερον ἀνεπτύχθη, ή δὲ γραφὴ ἐν τε τῇ Ἀττικῇ καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις διαλέκτοις οὐ τὸν αὐτὸν ἐποιήσατο πρόδον . . .

Περὶ τὰ τέλη ὥμως τῆς πέμπτης ἑκατονταετηρίδος (403 π. X.) ἐν τῇ ἀττικῇ σύμπαν τὸ ἀλφαβητικὸν σύστημα ἔλλαξεν, εἰσαχθέντων τῶν Ἰωνικῶν γραμμάτων· ὅπερ εἴ τι ὁ ζῶν φθόγγος ἀπεμακρύνετο ἐστιν ὅπου ἀπὸ τῆς γραφῆς, ἐπανῆλθεν αὖθις ἡ ὅμοφωνία· ἐπειδὴ δὲ οὔτε οἱ Ἀθηναῖοι, οὔτε αἱ ἄλλαι φυλαὶ, οὔτε γραμματικὸς εἶχον, οὔτε ἐτυμολόγους, οἵτινες ἀξίαν δοῦναι τῷ ιστορικῷ τῆς γραφῆς τρόπῳ ἠδύναντο, οὐδεμίᾳ ἄλλῳ ἀρχῇ ή ἡ φωνητικὴ ἐφῆρμοσται».

«Δύο ὑπάρχουσι παραδόσεις ή διὰ τῆς γραφῆς, ή ἀρχαιοτέρα, καὶ ή διὰ τῆς ζώσης φωνῆς, ή νεωτέρα· διφείλομεν τὴν ἀρχαιοτέραν ἀντὶ τῆς ἑτέρας κρυπτίδα θεῖναι· Ὅταν ὁ Bursian θεμελιώδες τῆς κρυπτίδης ἀξιώματα ἀποφαίνεται, διὰ τὸν παραδόσιν τοσούτον χρόνον δροθῆν λογιστέαν, δεσον οὐκ ἐστιν εἰς εἰλέγχαι αὐτὸν ὡς μὴ δροθῆν, ἐπιλανθάνεται διὰ δύο παραδόσεις εἶχομεν, καὶ διὰ γνωστότατον θεμελιώδες ἀξιώματα διακελεύεται, ἵνα ή ἀρχαιοτέρα καὶ γραπτὴ παραδόσις τῆς νεωτέρας καὶ στοματικῆς προτιμᾶται.»

Διὰ τοιούτου τεχνάσματος ταχυδακτυλουργικῷ τῷ τρόπῳ, ὃς ποιοῦσιν οἱ θαυματοποιοί, ή Έρασμικὴ πινυφυγά, ὡς δῆθεν ἐπὶ τῆς ἀρχαιοτέρας παραδόσεως ἐρειδομένην, κηρύζεται ἀρχαιοτέρα καὶ ἀρμόζουσα τῇ ἐνδόξῳ περιόδῳ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, ή δὲ ἔθνικὴ προφορὰ νεωτέρα, στηρίζομένη ἐπὶ τῆς ζώσης παραδόσεως.

«Μεγάλην πιθανότης ὑπάρχει διὰ οἱ Ἑλληνες κατὰ τὸν πέμπτον π. X. αἰῶνα οὕτως ή ὡς ἔγγιστα προϋφερον, καθὰ ὁ Ἐρασμος καὶ οἱ ὄπαδοι αὐτοῦ· eine hohe wahrscheinlichkeit bestent, die Griechen hätten im 5 jahrhundert v. Chr. sooder auch nur ähnlich gesprochen, wie Erasmus und seine Nachfolger».

Ἐπειδὴ δὲ οἱ ὑποδεεστεροι συγγραφεῖς, οἱ Βυζαντῖνοι καὶ οἱ Ἐκκλησιαστικοί, ὀφείλουσι τοῖς ὑπερτέροις καὶ ἐνδοξοτέροις ὑποχωρεῖν, τοῖς ἀττικοῖς, καὶ η προφορὰ αὐτῶν ὀφείλει τῇ τῶν ἐνδοξοτέρων ὑποχωρεῖν. «Τίς ἐστιν ὁ ἀρχιβάλλων, διὰ οἵτις τοὺς Βυζαντίνους συγγραφεῖς κατὰ τὸν ἀττικὸν τρόπον (Ἐρασμικῶς), οὐχὶ δὲ τοὺς Ἀττικοὺς κατὰ τὸν Βυζαντινὸν (Ἑλληνικῶς), ὀφείλομεν προφέρειν: Wem kann es nun Zweifelhaft sein, dass wir die Byzantinischen Schriftsteller, wen wir sie lesen, in attischer weise, und nicht die Attisehen, welche wir, lesen, in Byzantinischer weise auszusprechen haben: οὕτως η Ἑλληνικὴ γλῶσσα μια μονοκονδυλίδη, ὡς λέγει η συνήθεια, προκινοῦσι τῇ γγησί καὶ σητως ἀττικὴ προφορῇ (τῇ Ἐρασμικῇ), ἐπεκτεινομένη ἀπὸ τῶν ὅμορικῶν χρόνων μέχοι τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως!»

Τοιαῦται αἱ ἀρχαὶ τῶν Ἐρασμιτῶν, τὰ ἀξιώματα,

οἱ συλλογισμοὶ καὶ τὰ πορίσματα. Περὸς ἀνασκευὴν δὲ τούτων ἔχουμεν πολλὰ εἰπεῖν, ἀναλαμβάνοντες καὶ ἔξετάζοντες ἐν ἑκαστον ἀλλὰ ταῦτα ὑπόθεσις τῆς πέμπτης ἔδονται ἐπιστολῆς.

Ἐρεψθε.

ΤΥΜΕΤΕΡΟΣ ΦΙΛΟΣ
(ΤΟΥ) ΗΡ. ΒΑΣΙΑΔΗΣ.

ΜΥΘΟΛΟΓΙΚΑ.

Περὶ τῶν πρὸς ἔξαγανδιν τῶν γύθων
διαφόρων δχολῶν πάλαι καὶ νῦν.*

Κοινωνοὺς τοῦ λόγου καὶ συνεργοὺς γαλιστα ὑμᾶς, φίλοι άναγνῶσται, ἔχων, παρέρχομαι ὅπως διαλεκθῶ πρὸς ὑμᾶς περὶ τῶν πρὸς ἔξαγνδιν τῶν γύθων διαφόρων δχολῶν πάλαι καὶ νῦν. Ὁ ἐκ τῶν μεγίστων ἀνδρῶν τοῦ αἰῶνος, ὁ δσφ κράτιστος καὶ ἐπιφανέστατος πολιτικὸς τόσφ καὶ ἐπιφανῆς φιλόλογος, τοῦ Ὁμήρου δὲ ἐνθερμός ὑμνητής. Ο πολὺς Γλάδστων, ἔγραψε ποτε τῷ ἀοιδῷ φιλοεπισκόπῳ Σύνου και Τίνου Λυκούργῳ, διτι, «εὔτυχεῖς ὥρας τοῦ βίου αὐτοῦ λογίζεται εἰκίνας, καθ' ἃς ἀπαλλασσόμενος τῆς πολιτικῆς τύρσης εἰσέρχεται εἰς τὸ σπουδαστήριόν του καὶ συνομιλεῖ μετά τῶν ἡμετέρων προγόνων». Ἀλλοτε δὲ πάλιν, ἀπαντῶν πρὸς φίλον αὐτοῦ, εὑξαμένον αὐτῷ ἐπὶ ἀμφιεπιφύδι τοῦ βίου αὐτοῦ ὑγιείαν καὶ εὐδαιμονίαν ἐπὶ ἐπὶ πολλά, ἔγραψεν· «εὔχομαι κάγὼ νὰ ζήσω τούλαχιστον μέχρις οὐ ἐπιτύχω δύο δικοπῶν, τῆς ἐπιλύσεως τοῦ Ἱρλανδικοῦ ζητήματος καὶ τῆς συμπληρώσεως τῶν ὅμηρικῶν μελετῶν μου, δι' ὃν ἐλπίζω ν' ἀποδείξω διὰ η ἐν τοῖς ὅμηροις ποιήμασιν ἀποτεθισαρισμένη θεολογία η αὐτὴ ἐστι κατ' οὐδίαν τῇ ἐν τῇ Παλαιῇ Γραφῇ». Τοῦ διττοῦ δι' αὐτοῦ τούτου δικοποῦ τίνων πληρωσιν μετά θάρσους ἐπεδίωξεν ὁ ἐπιφανῆς ἀνήρ, διότι οὐ μόνον περὶ τῶν ἐπιλύσιν τοῦ ιρλανδικοῦ ζητήματος ἀσχολεῖται, ὡς πᾶσι γνωστόν, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἐκπληρωσιν τοῦ ἐτέρου αὐτοῦ δικοποῦ. Οὐ πρὸ πολλοῦ ἀνέγνωμεν ἐν ταῖς ἐφημερισίν, διὰ η γηραιὸς ἀνήρ διελέξατο ἐν τῇ Βασιλικῇ Σχολῇ τοῦ Ἐτον πρὸς ὑμίνυριν ἐξ ἀρχαίων μαθητῶν καὶ καθηγητῶν «περὶ τῆς παρ' Ὁμήρῳ θεᾶς Ἀρτέμιδος». Ἐν τῇ διαλέξει δ' αὐτοῦ ἐκείνη ἐξεδήλωσε τὸ μέγα αὐτοῦ ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τῆς μελέτης τῆς Ἑλληνικῆς μυθολογίας, κατέληξε δὲ προτρέπων τοὺς νεαρούς τῶν ἀκροατῶν αὐτοῦ νὰ ἐπωλεῖληθοῦτι τῆς ἐν Ἐτον σπουδῆς τῆς κλασικῆς φιλολογίας, ὅπως ἀσχολοθῶσιν ἐν τῷ μέλλοντι περὶ τῶν μελέτην ταύτην. Ἄλλ' ἐστιν ὁ Γλάδστων μόνος

*) Δημοσιεύμεν ταῦτα ἐνταῦθα, ἀπερ ἐγένοντο η εἰσαγωγὴ διαλέξων ἡμῶν μήπω συντελεσθεῖν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Φιλολογικῇ Συνδιλόγῳ «περὶ τῆς μεγαλοφύτευσι τῶν Ἑλλήνων καὶ ἐν τῇ μυθολογίᾳ αὐτῶν», ητοις ἐρρήθη κατὰ τὴν 17ηρτίου τοῦ 1891. Η δημοσιεύσις τῶν σημειώσεων τῶν οὗτων γίγνεται πρὸς κρείττονα ἐκεῖνον τῆς σχολῆς τοῦ Max Müller, οἵτις ἐν τῇ ἡμέτερῃ διέτριψε πόλει καὶ περὶ ης εἰπομένην τινα ἐν τῷ προτέρῳ τεύχει.

δστις τοιοῦτον καὶ τοδοῦτον ἔρωτα πρὸς τὴν ἐλληνικὴν ἀρχαιότητα ἀποδείκυσι καὶ ἀπεριορίστως τὸν θαυμασμὸν αὐτοῦ ὑπὲρ αὐτῆς ἐκφράζων; Πλεῖστοι ἀπὸ τῆς ἀναγεννήσεως μέχρι τοῦ νῦν ἄνδρες μεγάλοι, ἄνδρες ἀναμορφώται τῆς πατρίδος αὐτῶν γενόμενοι, ἄνδρες ἐπιφανεῖς ἐν τῷ ἐπιστήμῃ, τοῖς γράμμασι καὶ ταῖς τέχναις, ἄνδρες ἔξ οὖλων τῶν ἔθνῶν προσεκύνησαν τὸν φαεινότατον ἐν τῷ Ἀνατολῇ ἀστέρᾳ καὶ τῷ πίγουμένῳ τούτῳ τῆς ἀνθρωπότητος προσήνεγκον δῶρα σεβασμοῦ, εὐγνωμοσύνης καὶ θαυμασμοῦ. Ταῦτα δὲ τῶν ἔνων προτέτοντων οὐδαμῶς προσήκει ἡμῖν διλιγωρεῖν τῶν ἔργων τῶν Ἑλλήνων, καυχᾶσθαι δὲ μόνον ἐπὶ ἐκείνους ὅπερ οἱ κῆνες, κατὰ τὸν Κρονίδα, ἐπὶ τοῖς προγόνοις αὐτῶν τοῦ Καπιτωλίου. Πρέπει νὰ ἐγκύπτωμεν εἰς τὴν μελέτην τῶν ἀριστουργημάτων τῶν ἀρχαίων, εἰς τὴν μελέτην τοῦ ἰδιωτικοῦ καὶ τοῦ δημοσίου αὐτῶν βίου, εἰς τὴν μελέτην τῆς τέχνης αὐτῶν, εἰς τὴν μελέτην καὶ τῆς μυθολογίας αὐτῶν. Ἰδού οἱ λόγοι κυρίως, οἵτινες παράδομοισαν ἡμᾶς ὥπως μυθολογικὸν ἐκλέξωμεν θέμα. Εἶνε λυπηρόν, λυπηρότατον, ὅτι οἱ μελέτη τῆς ἐλληνικῆς μυθολογίας δῶρας παρημελημένη ἐστὶ παρ' οὐδὲν· ἔξ δὲ γινώσκομεν τὰ πλεῖστα τῶν ἔχεισιδίων ἕκιστα πρὸς διδασκαλίαν ἐλληνονοματῶν πρόσθρον εἰσιν. Ἐν τῷ ἐλληνικῇ μυθολογίᾳ ἐπίσης διαπρέπουσιν αἱ ἀρειαὶ, αἴτινές εἰσι τῶν κυριωτάτων γνωρισμάτων τῆς ἐλληνικῆς φυλᾶς. Ἐκ τῆς ἐλληνικῆς μυθολογίας πολλὰ δύνανται νὰ ἔχασθωσι διδακτικά, ἀν μὴ καὶ αὐτὴ διδάσκεται ὡς ἔνδος μύθων ἀφήγησις, διότι καὶ ἐν αὐτῇ ηγίστευσαν οἱ ἄνδρες, οἵτινες αἱ ἐν νῷ εἶχον τὸ

αἱὲν ἀριστεύειν καὶ ὑπείροχοι ἔμμεναι ἄλλων.
μηδὲ γένος πατέρων αἰσχυνέμεν, οἱ μεγ' ἄριστοι.

Πρίν εἰσέλθωμεν εἰς τὸ κυρίως θέμα τῆς διατριβῆς ἡμῶν, ἐπιτραπήτω ἡμῖν διὰ βραχέων νὰ ἐκθῶμεν ἐν εἶδει εἰσαγωγῆς, ὅσα ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων κρόνων ἐκράτησαν συστήματα πρὸς ἐξήγησιν τῶν μύθων, ἀτίνα οὐδὲν λαμπρά εἰσι πάντως πρὸς τὴν φιλομονίαν ἡμῶν.

Ἡ μυθολογία ἐστὶν η τοὺς μύθους, οἵτοι τὰς περὶ κοδμογονίας, περὶ θεῶν καὶ θρῶν παραδόσεις, ἔξετάζουσα ἐπιστῆμη. Ἀλλὰ τῷ λεξεὶ μνθοὶ οἱ λογικοὶ ἀπολογοῦνται ἐπίσης καὶ αὐταὶ αὗται αἱ παραδόσεις. Οὕτως περὶ μὲν τῆς μυθολογίας ὁρισμένως τῆς Ἑλλάδος ὄμιλοιςτες, ἐννοοῦμεν τὸ σύνολον τῶν περὶ θεῶν, ἡρώων καὶ κοδμογονίας παραδόσεων τῆς Ἑλλάδος, περὶ δὲ τῆς ἐπιστῆμης τῆς μυθολογίας τὸν λόγον ποιούμενοι, ἐννοοῦμεν διὰ τῆς λεξεως μυθολογίας τὰς διαφόρους μελέτας, οἵτινες ἐγένοντο πρὸς ἐξήγησιν τῶν ἀρχαίων μύθων, οἵτινες παρὰ τοῖς πεπολιτισμένοις λαοῖς, οἷοι οἱ Ἑλληνες καὶ οἱ ἀριoi τῶν Ἰνδίων, ἐνέχουσι δύνα στοιχεῖα, τὸ καταληπτὸν (*rationnel*) καὶ τὸ ἀκατάληπτον (*irrationnel*), ὡς ἀποκαλεῖ ταῦτα ὁ ἴδιοτης τῆς νεωτάτης μυθολογικῆς σχολῆς, τῆς ἀνθρωπολογικῆς, Andrew Lang. Ἡ ἐπιστῆμη δὲ τῆς μυθολογίας προσήλθεν ἐκ τῆς κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἔτι κρόνους κατανοθεῖσης ἀνάγκης τῆς ἐρμηνείας τῶν μύθων, διότι οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνες ἀπὸ τοῦ Πυθαγόρου ἔτι, καίτοι οἱ μυθολογία αὐτῶν ἐνέχει τὸ μεγαλεῖον αὐτῶν καὶ τὴν

μεγαλοφυΐαν, κατενόσαν ὅτι οἱ θεοὶ οὐκ εἰσὶν οἵους παρέστησαν αὐτοὺς οἱ ποιται. Ἐντεῦθεν ἐγεννήθη τὸ πρῶτον πρὸς ἐξήγησιν τῶν μύθων σύστημα, τὸ ἀληγορικόν, οὐδὲν ἴδιοτης παρίσταται ὑπὸ τοῦ τοῦ σχολιαστοῦ τῆς Ἰλιάδος, ἐνθα περὶ τῆς θεομαχίας ὄμιλει οὔτος, Θεαγένης ὁ Ρήγιος κατὰ τὸν Σ' π. X. αἰῶνα. Ὁ Θεαγένης ἀναγγωρίζων ὅτι η θεομαχία τῆς Ἰλιάδος ἐστὶν ἀτοπος ἐάν ἐκληφθῇ ὁ μύθος κατὰ γράμμα, ἐθεώρησεν αὐτὸν ὡς ἀφήγησιν ἀλληγορικὴν τῆς πάλης τῶν στοιχείων. Ὁ Ἀπόλλων, ὁ Ἦφαιστος καὶ ὁ ἀκερδεκόμης Φοῖβος ἤδαν τὸ πῦρ, οἱ χρυσολάκατος Ἡρα ὁ ἀνὴρ καὶ ὁ ἐνοδίχθων Ποσειδῶν ἢν τὸ ὑδρο, οὐδὲ ιοχέιρα Ἀρτεμις η σελήνην κτλ. Ἀλλὰ η ἀληγορικὴ αὐτὴ σχολὴ ὑπέστη τροποπόντινην η μᾶλλον ἐπέκτασιν, διότι κατ' ἄλλους (Michel Breal) ὁ Ἀναξαγόρας κατὰ τὸν πέμπτον π. X. αἰῶνα τὴν Ἰλιάδα καὶ Ὁδύσσειαν ἐθεώρει ὡς σύνολον μύθων ἐκδηλούντων τὰ μυστήρια τῆς φύσεως η τὰς ἡθικὰς ἀληθείας. Ἡ θεομαχία (Y) Ἰλιάδος ἡρμηνεύετο οὐ μόνον ὡς πάλη τῶν στοιχείων τῆς φύσεως, ἀλλὰ καὶ ὡς πάλη τῶν ἀρετῶν καὶ κακιῶν. Οὕτως η Παλλὰς Ἀθηνή ἐμψαίνει τὴν λογικήν, η Λητώ τὴν ληθηνήν καὶ κατὰ τὸν Μητρόδωρον ὁ Ἀγαμέμνων ἐστὶν οὐδὲν καὶ η Πηνελόπη ὑψαίνουσα τὸν ιστὸν ἐστὶν η διαλεκτική. Καταπαύων δὲ τὸν περὶ τοῦ συστήματος τούτου λόγον, ὑπομιμήσκει ὡμᾶς καὶ τὰ ἐν τῷ διαλόγῳ τοῦ Πλάτωνος Κρατήρα τὸν λόγον. Παρ' αὐτῷ ἐν τοῖς ἄλλοις οἱ Σωκράτης λέγει· «Δημήτρη μὲν φαίνεται κατὰ τὴν δόσιν τῆς ἐδωδῆς διδοῦσα ὡς μήπορο κεκληθεῖσα, Ἡρα δὲ ἐρατή τις ὥσπερ οὖν καὶ λέγεται ὁ Ζεὺς αὐτῆς ἐρασθεῖς ἔχειν, ίδως δὲ μετεωρολογῶν ὁ νομοθέτης τὸν ἀέρα Ἡραν ὀνόμασεν ἐπικρυπτόμενος, θεὶς τὴν ἀρχὴν ἐπὶ τελευτήν· γνοίς δ' ἂν, εἰ πολλάκις λέγοις τὸ τῆς Ἡρας ὄνομα κτλ.² Σημειώτεον δὲ πρὸς τούτοις ὅτι τὸ ἀλληγορικὸν σύστημα ἐκράτησεν ἐπίσης καὶ κατὰ νεωτέρους κρόνους, οἱ δὲ μῆθοι ἐλάμπανον διαφόρους ἐξηγήσεις ὑπὸ διαφόρων ἀνευ τινὸς μεθόδου³. Καὶ ὁ Γλάδστων, καθὰ φαίνεται ἐκ τῆς ὀλως συγκεχυμένης περιλήψεως, καίπερ γινώσκων τὴν συγκριτικὴν μυθολογίαν, τὸν μῆθον τῆς παρ' Ομήρῳ Ἀρτεμίδος, κατὰ τὴν ἀλληγορικὴν ἐπραγματεύσατο ἐν τῷ τελευταίᾳ αὐτοῦ διαλέξει σχολῆν. Ο μέγας ἀνὴρ ἐπίσης, ὡς καὶ ἐκ τῆς ἀρχῆς παρατεθεῖσης ἐπιστολῆς αὐτοῦ δηλοῦσται ὑπερασπίζει ἔτι τὰς ίδεας τοῦ Vossius καὶ Huet, ἀνευρίσκων ἐν τοῖς μῆθοις ὄμοιότητας πρὸς τὴν Γραφήν.

Ἐτερον σύστημά ἐστι τὸ ιστορικόν, ὅπερ ἀναφέρεται εἰς τὸν Εὐπύρεον (316 π. X.), δι' οὐδὲν καὶ εὐημερισμὸς καλεῖται παρὰ πολλοῖς. Κατὰ τὸ ιστορικὸν σύστημα τοῦτο οἱ μῆθοι εἰσὶν ιστορία τροποπεποιημένη. Πάντες οἱ θεοὶ ὑπῆρχαν ἄλλοτε ἀνθρωποί, ἀλλ' αἱ πραγματικαὶ αὐτῶν πράξεις καθωραΐσθησαν καὶ πλλαζαν φύσιν κατὰ τὴν φαντασίαν τῶν μεταγενεστέρων κρόνων. Τὸ σύστημα τοῦτο ἀφοροῦν ἔσχε περιήγησιν τίνα τοῦ Εὐπύρεου, γενομένην κατ' ἐντολὴν τῆς Κασσάνδρας. Ὁ Εὐπύρε-

1) Michel Breal. Mélanges de Mythologie. σελ. 25.

2) Πλάτων Κρατήρα XXI, 22.

3) Michel Breal Melanges. 25. A. Lang. La Mylologia σελ. 10.

ρος ἀφηγούμενος τὰ τῆς περιηγήσεως αὐτοῦ λέγει ὅτι πλέων τὸν Ἰνδικὸν Ὡκεανόν, ποοσπίγγισεν εἰς τὸν νῆσον Παγγαῖαν, ὅπου ἀνεκάλυψεν ἐπιγραφάς, μαρτυρούσας ὅτι δι’ θεοῦ οὐδὲν ἄλλο ἥμαν ἡ πρίγκιπες καὶ φιλόσοφοί, θεοποιηθέντες μετὰ τὸν ἑαυτῶν θάνατον ὑπὸ τοῦ θαυμασμοῦ τῶν ὄμοιών αὐτῶν³. Οὕτως ὁ Ζεὺς ἦν ἀρχαῖος τις βασιλεὺς τῆς Κρήτης. Τὸν ιδέαν δι’ ταύτην ὁ Εὐκήμερος πιθανῶς ἔλαβεν ἐκ τῆς ἀρχαίας παραδόσεως, καθ’ ἓν ἐν Κρήτῃ καὶ αὐτὸς ὁ τάφος τοῦ Διὸς ἔδεικνυτο. Διὸς καὶ ὁ Λουκιανὸς λέγει τὰ ἑκῆς χαρίεντα· «έπει οὐ γε ἐκ Κρήτης ἥκοντες, ἄλλα ἥμιν διηγοῦνται, τάφον τινὰ κεῖθι δεικνυσθαι, καὶ στήλην ἐφεστάναι δηλοῦσαν ὡς οὐκέτι θροντίσειεν ἢν ὁ Ζεὺς πάλαι τεθνάως». Τοιοῦτον τὸ σύστημα τοῦ εὐημερισμοῦ κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους. Εἰπομεν δὲ κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους, διότι τοῦτο καὶ κατὰ τοὺς μετέπειτα χρόνους διετηρήθη. Κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα πολλοὶ πατέρες τῆς ἐκκλησίας, ὡς ὁ ἄγιος Αὐγουστῖνος, τοὺς θεοὺς τῶν εἰδωλολατρῶν ἐλεγον δαίμονας, οἵτινες προοῦπλορξαν. Διάφοροι δὲ φιλόσοφοί, ιδίᾳ δὲ τῶν κατὰ τὸν IZ' καὶ αἰῶνα ἀκμασάντων ἐγένοντο ὀπαδοὶ τοῦ ἄνω συστήματος καθόλου ἥμετα μικρῶν διαφορῶν. Τοιοῦτοι ἦσαν ὁ ἀβδᾶς Banier, δοτις ἐδημοσίευσε μυθολογίκην τινὰ συλλογήν, ὡς ἀποκαλεῖ ὁ Lang,¹ τὴν μυθολογίαν αὐτοῦ, δι’ ἣς ἐπειράτη συστηματικῶς νὰ συμβιβάσῃ πάντας τοὺς Ἐλληνικοὺς μύθους πρός τὴν ιστορίαν, ὁ Gerard Voissus² πρὸς αὐτοῦ, δοτις ἐταίτιζε τὸν Τυφάονα τῷ βασιλεῖ “Ωγ τῆς Βασάν”, ὅπερ ἐν τῷ Δευτερονομιῷ ἀναφέρεται, ὁ δὲ Bochart ἐν τῷ Κρόνῳ ἀνεγνώριζε μετὰ πολλῆς τῆς ἀγέλειας τὸν Νῶε, ἐν δὲ τοῖς τρισὶν αὐτοῦ υἱοῖς, τῷ Διὶ, τῷ Ποσειδῶνι καὶ τῷ Πλούτωνι, τοῖς τρεισὶ μεγάλοις θεοῖς τῶν ἀρχαίων Ἐλλήνων, τοὺς τρεῖς υἱοὺς τοῦ Νῶε, τὸν Σῆμο, τὸν Χάρην καὶ τὸν Ιάφεθ. Περὸς τούτοις, ταῦτα δὲ ἀναφέρομεν ὡς παράδοξα, ὁ σοφὸς ἐπίσκοπος τῆς Αγραν-
ches, Huet, διὰ τῶν μύθων ἐπειράθην νὰ καταδείξῃ τὸ κῦρος τῆς Παλαιᾶς Γραφῆς καὶ τοῦ Εὐαγγελίου, καὶ ταῦτα ἐπίσκοπος ὄν. Ὁ Michel Breal, ὅμιλῶν περὶ τοῦ συστήματος τούτου ἐν τῷ σοφῷ αὐτοῦ συγγράμματι *Mélanges de Mythologie et de linguistique*⁴ ἀδυνατεῖ νὰ πιστεύῃ δι’ τοιαύτη τις μέθοδος δύναται νὰ κρατῇ καὶ κατὰ τοὺς χρόνους ἥμιν. Καὶ ὅμως δι’ αὐτὸς ἀναφέρει τὸ ἔργον τοῦ Clavier: *Les Premiers Temps de la Grèce*, ἐν ᾧ εὔρονται γενεαλογίκοι καὶ κατάλογοι πάντων τῶν θεῶν, παρισταμένων ὡς ἀρχαίων βασιλέων τῆς Ἐλλάδος, οἷον τοῦ Διός, τοῦ Προομηθέως, τοῦ Ἡρακλέους τοῦ Περθέως κτλ.· δὲ Lang ἐπίσης σημειοῦται δι’ τὸ σύστημα τοῦτο ἀποδέχεται ὁ Sahagum ἐν τῷ ἐκθέσει αὐτοῦ περὶ τῶν θρονοκετικῶν μύθων τοῦ Μεξικοῦ. Πάντες δ’ οὗτοι οὐδὲν πλέον ἔπραξαν ἥ νὰ ἀπομιμηθῶσι τοὺς Ἐλληνας καὶ Λατίνους ιστοριούς — ἐννοεῖται πλὴν τῶν παραβολῶν τῶν μύθων πρὸς τὴν Γραφήν — καὶ μηδὲν νὰ εἴπωσι πλέον ἐξ ὅν εἶπον Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασσεύς, ὁ Διόδωρος καὶ ὁ Servius. Ἐν τέλει σημειούμεθα δι’ καὶ ὁ Erbert-Spencer ἐπανέρχεται

1) La Mythologie σελ. 44.

2) E. Reinach, Manuel de Philologie (1880) σελ. 341.

3) Δευτερονόμιον Γ.

4) 23.

εἰς τὸν εὐημερισμὸν καὶ διαβλέπει ἐν τοῖς πρώτοις θρονοκετικοῖς τὴν λατρείαν ἀνθρώπων θεοποιηθέντων. Βεβαίως ὁ χρόνος καὶ ὁ σκοπὸς ἥμιν, ἐν γε τῷ παρόντι, οὐδαμῶς ἐπιτρέπουσιν ἥμιν τὴν λεπτομερῆ ἀνάπτυξιν ἐκάστου συστήματος καὶ ἀναγραφὴν πάντων τῶν ὄπαδῶν αὐτῶν. Ὁ αὐτὸς δὲ λόγος οὐδαμῶς ἐπιτρέπει ἥμιν τὴν προσθήκην τῶν διαφόρων περὶ αὐτῶν γνωμῶν ἐν διαφόροις συγγράμμασιν, ἀρχαίοις τε καὶ νεωτέροις, ἐκτεθεισῶν. Παρατρέχοντες πάντα ταῦτα, ὅπως εἰς τὰ νεωτερά φθάσωμεν συστήματα, ἐκτιθέμεθα ἐν διλίγοις καὶ νέαν τινὰ σχολὴν, τὴν συμβολικὴν αὐτοῦ,¹ δημοσιευθεῖσῃ τῷ 1819—21.

“Ο Creuzer τὸν πολυθεϊσμὸν ὡς τὴν δημοτικὴν ἐκδήλωσιν τῶν ὑψηλοτέρων θηθικῶν καὶ θρονοκετικῶν ἀληθειῶν, ἥτις ἐσχημάτιζε πρὸ τοῦ Ἀρραώματος ποποιθέσεις τῶν πατριαρχῶν, ἐθεώρησε, ἐκδήλωσιν δημως συμβιβασθεῖσαν ταῖς χριστιανίαις ιδέαις. Αἱ καθαραὶ ἀληθειαὶ, κατὰ τὸν Creuzer, ἀνεκρονούντο ὑπὸ τύπον μυστηρίου τοῖς μεμυημένοις ἐν τοῖς Ἐλευσινίοις μυστηρίοις. Έρεισθεὶς ἐπὶ βάσεων ήκιστα ἀσφαλῶν ὁ Creuzer, στερούμενος ἄλλως τε τῶν φιλολογικῶν μέσων, ἀπερ ἥδηναντο νὰ προφυλάξωσιν αὐτὸν ἀπὸ παρομοίων σφαλμάτων, δὲν διέκρινε τὰς διατηρούμενας συγγενείας τῆς συναλλασθεύσης θρονοκειάς ἐκ τῆς ἀρχικῆς οὗτε τὰς ἀπλᾶς συμπτώσεις καὶ ὄμοιότητας, αἵτινες ὑψίστανται ἐν κοινῇ τινὶ παραδόσεις ὡς ἐκ τῆς ταυτότητος τοῦ ἀνθρωπίου πνεύματος. Τὸν συμβολισμὸν τοῦ Creuzer ἀνήρεσε ὁ Voss *Anlisymbolik*, καὶ ιδίᾳ ὁ σκεπτικὸς Lobeck διὰ τοῦ *Aglaophamus*. Οὕτω τὸ σύστημα τοῦ Creuzer κατέπεσεν.

(Ακολουθεῖ).

ΟΔ. ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ.

Ο ΕΝ ΤΟΙΣ “ΗΘΙΚΟΙΣ, ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ ΤΟΥ ΧΑΙΡΩΝΕΩΣ ΘΗΣΑΥΡΟΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ”

60. “Ωσπερ τῶν σιτίων ἔστιν ἡ μήδη” αἰματι προσφύεται, μήτε πνεύματι, μηδὲ νεύροις τινὶ τόνον ἥ μυελοῖς προστίθησιν, ἀλλ’ αἰδοῖς παρακινεῖ, κοιλίαν ἔγειρει, καὶ σάρκα ποιεῖ σκληρήν καὶ ὑπούλον· οὕτως δὲ τοῦ κόλακος λόγος οὐδὲν τῷ φρονοῦντι καὶ λογιζομένῳ προστίθησιν, ἀλλ’ ἥδονή τινα τιθασεύων ἔρωτος ἥ θυμούν ἐντείνων ἀγόντον ἥ διερεθίζων φθόνον ἥ φρονήκατος δύγκων ἐμποιῶν ἐπαγκῆν καὶ κενόν ἥ λύπη συνεπιθρηγῶν ἥ τὸ κακόνθεις καὶ ἀνελεύθερον καὶ ἔπιστον ἀεὶ τις δικηδολεῖς καὶ προστήγεται δριμὺν καὶ ψοφοδεές ποιῶν καὶ ὑποπτὸν οὐ δικηφεύεται τοὺς πρασέχοντας. Αἱ γάρ θρομεῖ τινὶ πάθεις καὶ τοῦτο πιστίνει, καὶ πάρεστι βουθῶνος δικην ἐκάστοτε τοῖς ὑπούλοις καὶ φιλεγματίνοις τῆς ψυ-

1) Symbolik and Mythologie der alten völker.

*) “Ἐε ἀριθ. 31, σελ. 605—607.